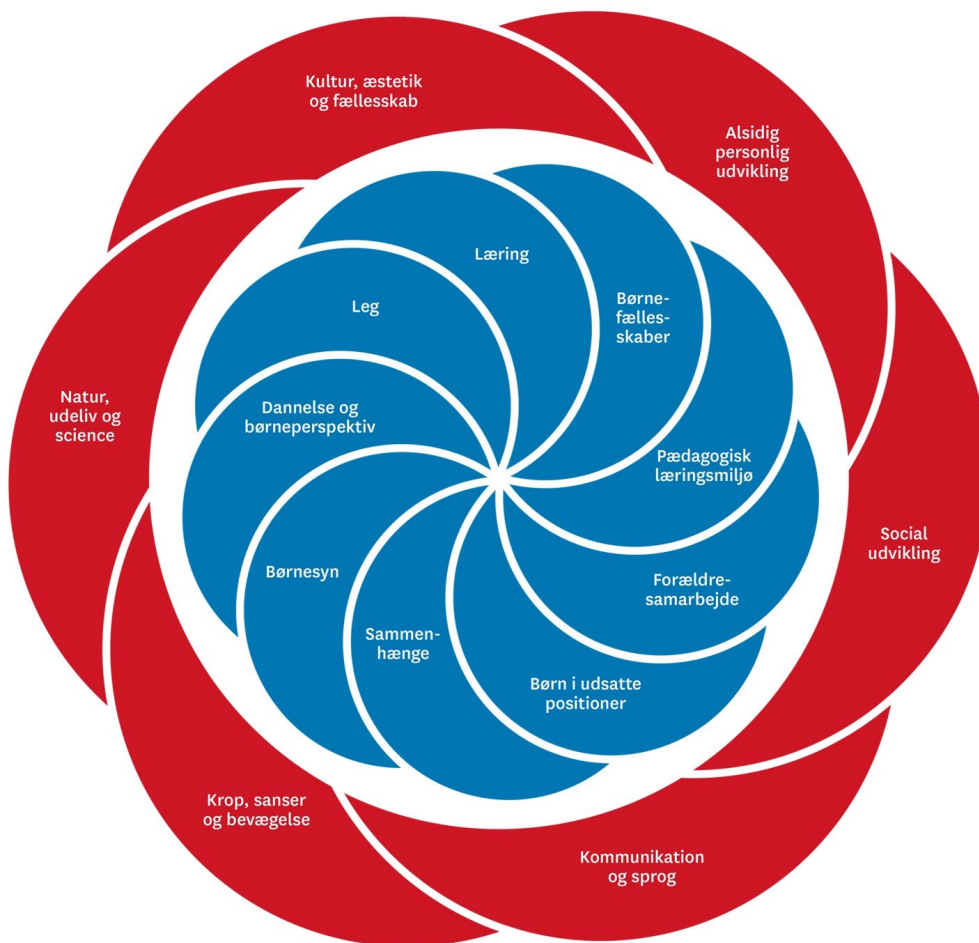

Den styrkede pædagogiske læreplan for den selvejende vuggestue Tumblehuset i Hou

Vi ser den styrkede læreplan, som et arbejdsredskab for personalet og som et indblik i vores dagligdag og tankerne bag, for forældre.

Læreplansblomsten

Vores pædagogiske grundlag:

Barnesyn:

I Tumblehuset arbejder vi ud fra et holistisk barnesyn, der ser barnet som kompetent og med en iboende evne til at kunne udvikle sig naturligt i rammer med tryghed, omsorg, nærvær, leg, læring og udfordring.

Barnet har ret til et sted, hvor det kan udforske og udvikle sig i fællesskab med andre. Hvor det føler sig sikkert og samtidig får mod til at udforske verden i deres eget tempo. Alle børn er små unikke mennesker og hos os er relationer mellem mennesker i fokus. Samtidig har børn ret til selvstændige følelser, tanker og idéer, som i fællesskabet med andre bliver formet og videreudviklet og dermed bidrager til dannelse af demokratiske mennesker.

Vores barnesyn, kommer særligt til udtryk i, at vi voksne følger børnenes spor. Det vil sige, når vi er nysgerrige på børnenes perspektiv og understøtter deres forundring og nysgerrighed, samtidig med at vi tør vise vej, inspirere og bygge ovenpå børnenes leg og undring med vores viden eller ideer.

Dannelse og børneperspektiv:

Vi arbejder pædagogisk med fokus på barnets udvikling og gør os umage med at opdage, hvem lige præcis dit barn er og hvor det er på vej hen. Vi inddrager således både barnet nuværende udviklingsniveau og dets nærmeste udviklingszone i vores arbejde med barnet. Vi giver plads til barnets egne tanker og til, at det gør sig egne erfaringer. Både børn og voksne udforsker hos os i fællesskab, så når vi understøtter dit barns forundring, følger børnenes spor, foregår det ofte sammen med andre børn, dels i grupper med alderssvarende børn og dels i grupper med både større og mindre børn. Således kan børnene både spejle sig i os voksne og i hinanden.

Vi mener, at børn har forskellige rettigheder og behov, hvilket betyder, at børnene ikke nødvendigvis får det samme, men at dit barn får det, som det har brug for. Vi voksne skal i dialogen med børnene derfor både være åbne og nysgerrige, vi skal respektere hinandens forskelligheder og være opmærksomme på, hvad vi kan skabe eller opnå sammen. Børnene har mange selvstændige udtryksformer og kreative ideer, som vi voksne skal understøtte, inspirere og bidrage til at videreudvikle. Dette kan foregå i små projekter, i leg eller i et barns pludseligt opståede idé, hvor vi er udforskende og nysgerrige sammen med børnene og udviser respekt for deres dagsorden. Vi mener, at fællesskaber er vigtige for at få et værdifuldt liv, og det er yderst vigtigt for os, at der er plads til alle i fællesskabet, uanset hvem man er og hvad man kan være udfordret af. De kompetencer og værdier, vi gerne vil give børnene med videre i livet, er indlevelse, selvværd, kreativitet og evnen til at bidrage til fællesskabet og værdsætte mangfoldighed, at vi er forskellige og kan lære meget af hinanden. Det ser vi dagligt udfolde sig i små interaktioner mellem børnene.

Leg:

Hvordan understøtter vi børnenes leg?:

Vi har stor respekt for legen og dens betydning for børns væren, prøven af, udvikling og læring. Derfor bruger vi forskellige legemiljøer, hvor lege kan opstå og som kan underbygge de lege, børnene finder på. I Tumblehuset har vi indrettet to legerum foruden vores dagligstue, hvor hvert rum inspirerer børnene til, hvad man kan lege og hvor inventaret er med til at underbygge og igangsætte leg og aktivitet. I det lille legeværelse er det således helt tydeligt rollelegen, der er i fokus. Med legekøkken, dukkevogne og masser af legemad, dukker og bamser, inviterer vi børnenes fantasi til at kokkerere, smage på lune supper eller en iskold is. Vi putter babyer, synger for dem og øver at være stille indtil de heldigvis vågner igen kort efter. I dagligstuen stiller vi måske noget af legetøjet indbydende frem eller laver en bilbane af tape på gulvet, så det kan inspirere børnene til at gå i gang med en leg. Her er også mulighed for at åbne en motorikbane, med trapper og ruchebane. Børnene mærker at kunne falde i leg og selvstændigt udvikle legen. Vi voksne er til stede og nærværende i børnenes leg, så de kan støttes, inspireres og hjælpes videre, når noget bliver alt for svært. Samtidig skal vi have fornemmelse for, hvornår børnene også selv skal have lov til at øve sig og prøve at løse en udfordring. Alle børn har brug for voksenstøttet leg, så de kan spejle sig i os og de andre børn. Her er den voksnes rolle at være guidende og at trække sig, i en vekselvirkning. Være opmuntrende og styrke barnets tro på at kunne selv. Når vi holder samling i dagligstuen eller laver baner i hallens multisal, øver vi den strukturerede leg, hvor der er regler for, at nu er alle børn eksempelvis en farlig bjørn eller ballerinaer, der går på line. Derudover bruger vi legen i vores arbejde med at følge børnenes spor. Her kan vi tage udgangspunkt i børnenes leg og nysgerrighed og bruge legen til aktivt at udfordre børnene og skabe læring.

Læring:

Vi arbejder med at være nysgerrige, eksperimenterende og udforskende, når vi går på opdagelse sammen med børnene. Vi går på opdagelse både indenfor og udenfor. Vi går på opdagelse med følelserne, med kroppen, med sanserne og med hinanden. Vi understøtter børnenes egne impulsive idéer, vi tænker mange forskellige sanselige tilgange til læring og vi bruger forskellige materialer, som kan understøtte børnenes ønsker og opfindelser. Vores inderum, uderum, hallens faciliteter og naturen omkring os inviterer til samvær og udforskning og giver tilsammen mulighed for at udvikle kompetencer inden for det personlige og det sociale, sproget, krop, sanser og bevægelse samt kultur og æstetik eller natur, udeliv og science. Vi har fokus på at understøtte børnenes nysgerrighed, kreativitet samt deres lyst til at udforske og erfare. Det betyder også, at det gerne må være svært. Vi ser det at "bøvle" med noget som en positiv ting, noget som giver både børn og voksne mulighed for at udvikle sig, overkomme en udfordring og lære noget. Garderoben er et af de

steder, hvor vi hver dag "bøvler" med noget, øver os, lærer hvordan vi løser noget, inspirerer hinanden, kommer i mål, måske ved fælles hjælp. Vi bliver lidt bedre til næste gang og erfarer at vi kunne klare det. Vi bøvler, når vi går på tur og det bliver hårdt eller svært, når vi i legen skal dele, vente eller måske får et "nej!" fra et andet barn. Vi øver disse udfordringer i alle lege, spil, aktiviteter og rutiner i løbet af dagen. Her er vi voksne lige ved siden af børnene med opmuntring, støtte, hjælp og anerkendelse når det "bøvler" og klar til at fejre de små sejre, når noget lykkes.

Børnefællesskaber:

Vi mener, at fællesskaber er vigtige for at få et værdifuldt liv. I relationen med andre får børnene mulighed for at udvikle deres evne til sammen at skabe løsninger, eksperimentere, være nysgerrige både på hinanden og det vi laver sammen. Vi mener, at børn har ret til selvstændige følelser, tanker og idéer, og de meningsfulde fællesskaber skal skabe plads til forskellighed. De skal give den enkelte mulighed for at deltage aktivt, at bidrage på sin egen måde - og både at kunne sige til og fra. Vi voksne skal derfor også hjælpe de børn, der har svært ved at blive en del af et fællesskab, og understøtte børnenes egne styrker og det enkelte barns kompetencer i forhold til fællesskabet. De meningsfulde fællesskaber kan både opstå på børnenes eget initiativ og på den voksnes. Vi lægger vægt på at lade de små børn indgå i mere overskuelige fællesskaber og har således ofte børnene i små grupper af 3-4 børn og lidt større grupper med 6-8 børn. Den voksnes rolle og graden af deltagelse er forskellige afhængig af børnenes alder og udvikling og af fællesskabets karakter. Det er vores opgave at sikre, at alle børn føler sig som en del af et fællesskab og har en fornemmelse af at have betydning for fællesskabet i hele huset.

Pædagogisk læringsmiljø:

Sådan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, der fremmer barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse:

Vi er et sted med et åbent, imødekommende, nysgerrigt og lærerigt børnemiljø, hvor vi gerne vil lytte og være i dialog med børnene, forældrene og hinanden, samt hvor vi lægger vægt på, at vi alle sammen øver os og ikke nødvendigvis lykkes første gang. Vi voksne er nysgerrige sammen med børnene og går ofte med dem på de ideer, de får, så vi sammen kan undersøge verden og blive klogere. Børnene opfordres til selvstændige handlinger og mange ting er placeret i børnehøjde. Således kan børnene få øje på tingene og enten selv gå i gang eller med hjælp fra os kunne forfølge deres indskydelser. Vi vægter betydningen af de mange legemiljøer både inde og ude, samt at der er stor fokus på de signaler, rummet og omgivelserne sender. Derfor lægger vi også vægt på at skabe fysiske rammer, der er

hyggelige og inspirerende. I legemiljøerne har børnene mulighed for at gøre egne sociale erfaringer og at kunne fordybe sig. Vi tænker hele dagen som et muligt læringsmiljø. Personalet bruger i løbet af dagen de muligheder, der opstår, eller noget, som barnet i forvejen er en del af, til at udvikle nye kompetencer hos barnet. Vi benævner børnenes oplevelser, det de ser, viser os og prøver at fortælle os og hinanden. Således understøtter vi at barnets fysiske, sproglige og følelsesmæssige erfaringer kan følges ad. Vi vægter genkendeligheden højt og er så heldige at vi kun har kendte voksne i huset. Ingen løse vikarer eller fremmede voksne. Det ser vi som en kæmpe styrke.

Samarbejde med forældre om børns læring:

Børnenes forældre er selvfølgelig eksperter på deres børn og de er vores vigtigste samarbejdspartnere. Vi ser barnet i de store sammenhænge, og forældrene ser barnet i de små og nære sammenhænge. Sammen kan vi gennem tillid og dialog skabe de bedste mulige vilkår for barnet. Vi prioriterer den daglige dialog med forældrene højt og har en positiv og imødekommende dialog i aflevering- og hentesituationerne. Her lægges kimen til et tillidsfuldt samarbejde til gavn for barnet. Vores dokumentation bidrager til, at forældrene løbende kan følge med og være deltagende i de processer, som barnet er en del af. Dokumentationen er ligeledes et godt springbræt for personalet og forældrene til en dialog om, hvad der kan være på spil for barnet, samt hvad vi kan hjælpe hinanden med. Dette er med til at skabe en større oplevelse af sammenhæng mellem hjem og institution for barnet. Når man starter i Tumblehuset, er det på en måde hele familien, der starter - ikke kun barnet. Vi er fælles om at tage ansvar for, at alle i en gruppe trives, og sammen gør vi, hvad vi kan. Det betyder også, at vi bruger hinandens kompetencer. Forældre kan blandt andet bidrage til at løse praktiske opgaver eller inddrages til løsning af daglige eller pludseligt opståede udfordringer. Således oplever børnene at vi hjælper hinanden og alle bidrager og er en del af huset. I løbet af året har vi forskellige traditioner og arrangementer, hvor børn og voksne mødes om sociale aktiviteter. Vi har samtaler med forældrene ved barnets opstart, omkring 2 år og kort før overgangen til børnehave samt ved behov. Alt dette er med til at skabe trivsel og fællesskab, som i sidste ende er til gavn for børnenes læring og udvikling.

Børn i udsatte positioner:

Sådan tager det pædagogiske læringsmiljø højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:

I Tumblehuset er vi meget tæt på vores børn. Vi kender dem godt og får øje på dem og både det de må være udfordret af, deres styrker og optaget-heder. Vi kan derfor hjælpe dem ved at skabe åndehuller i aktiviteter de mestrer og kan lide og vi kan således, i en vekselvirkning, støtte dem i at overkomme det svære. Vi anerkender børnenes følelser og står kærligt fast

og viser vej. Vi mener, at fællesskaber er vigtige for at få et værdifuldt liv. Derfor er det yderst vigtigt for os, at alle føler sig som en del af fællesskabet, uanset hvem man er og hvad man kan være udfordret af. Vi mener også, at børn har forskellige rettigheder. Det betyder, at børnene ikke nødvendigvis får det samme, men at alle børn får det, som de har brug for. Vi kigger på det enkelte barn, som kan være udfordret i en periode eller længerevarende og prøver at finde frem til, hvordan vi bedst kan hjælpe barnet, og til de ting, vi tror kan skabe mening for barnet. Det betyder, at vi skal tilpasse os barnet - ikke omvendt. Vi finder det på samme måde vigtigt, at barnet har særligt tætte voksenrelationer, når det er udfordret. På den måde får de voksne større mulighed for at hjælpe barnet ind i børnegruppen. I en sådan periode eller situation kan vi eksempelvis bruge den voksenstyrede leg samt ekstra tætte guidning til at hjælpe barnet ind i fællesskabet. Her kan det være bedst med få børn og den voksne helt tæt på. Når et barn er i en udsat position, ser vi det som en fælles opgave at give barnet det, det har brug for. Vi er fleksible i vores planlægning og laver eksempelvis gerne justeringer og tilpasser grupperne, så børnene tilgodeses bedst muligt, idet deres behov og udviklingstrin er i konstant udvikling. Vores ambition er en høj grad af åbenhed, også i forhold til resten af børnegruppen og deres forældre, så vi sikrer en fælles forståelse og at vi får mulighed for at løfte i flok til gavn for både det enkelte barn og for hele gruppen. Er der særlige udfordringer, kan vi desuden søge hjælp hos psykolog, fysioterapeut, logopæd og pædagogisk konsulent gennem Odder kommune.

Sammenhænge:

Når vi følger børnenes spor, er det naturligt, at vi kan udfordre de ældste børn lidt mere og indlede en udvidelse af deres horisont. Dette gør vi ved i huset at lade de store børn være sammen om særlige aktiviteter, som særligt udfordrer dem, det kan eksempelvis være ture til nabo-børnehuset. Dette giver de største mulighed for at lære stedet og andre børn at kende inden børnehavestart. Her møder de også de voksne, de skal have i børnehaven og får lov til at lege på deres legeplads. Vores personale mødes med børnehaven kort tid inden skiftet og laver en mundtlig overlevering af barnet. Dette sker selvfølgelig efter aftale med forældrene og gøres med store respekt for barnet og dets kompetencer. Desuden åbner vi henad vejen børnenes verden op til det lille lokalsamfund, hvor vi med vores gang i hallen skaber en spirende glæde ved bevægelse samt det fællesskab, der lever her, gennem foreningslivet. Også her oplever børnene, at der er sammenhæng, både horisontalt på tværs af generationer og vertikalt på tværs af institutionerne.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer:

Den trygge tilknytning til voksne i vuggestuen har afgørende betydning for barnets alsidige personlige udvikling. Derfor knytter den voksne, som tager imod barnet i indkøringsperioden særligt an med det nystartede barn. Gradvist åbnes denne relation op i takt med at barnet er trygt ved dette. Vi respekterer, at det kan tage tid og tager hensyn til dette i vores planlægning af hverdagen. Desuden anerkender vi, at de små børn har instinktiv kemi med nogle voksne og sikrer blot, at vi voksne omvendt altid er imødekommende og klar med varme og smil, så barnet oplever sig inviteret og velkommen hos alle voksne. Vi følger de mindste børns spor og gør rammerne overskuelige ved at dele børnene op i meningsfulde grupper, så der er mulighed for at blive tryk ved voksne, børn og den nye hverdag gradvist. Det er barnets egne behov, der så vidt muligt styrer, hvornår barnet er klar til på egen hånd at gå på opdagelse. Vi støtter de børn, som har brug for et nænsomt skub og lader dem være i børnegruppen med en voksen ved deres side i starten. Små børn har brug for voksne, som afstemmer og støtter børnene følelsesmæssigt. Det sker eksempelvis, når vi under indkøring eller ved aflevering oplever børn, som er kede af det. Vi viser omsorg og giver fysisk nærvær samtidig med, at vi selv bevarer roen, snakker med barnet og benævner dets følelser i et toneleje, som svarer til barnets stemning: "Jeg kan godt forstå, at du savner mor."

På puslebordet er der mulighed for et tæt og nærværende samspil med det enkelte barn, som gør, at barnet føler sig set og hørt. Barnet siger måske lyde, som vi voksne responderer på og "oversætter" for barnet, vi synger og hygger med barnet på puslebordet, eller måske får barnet masseret fødderne. Sådan sender vi signaler til barnet om, at det er værdifuldt i samspillet med den voksne, hvilket er med til at udvikle barnets selvværd. I alle dagens rutinesituationer har vi fokus på at lade børnene gøre så meget som muligt selv. På den måde øver børnene sig i at være selvhjulpne. Når de større vuggestuebørn skal have skiftet bleen, opfordrer vi dem fx til selv at tage bleen af og gå på toilettet. Mange børn er meget stolte, når de fx mestrer at putte bleen i affaldsspanden, selv sætte sig op på toilettet og efterfølgende også klarer at få tøj på. Når børnene møder udfordringer og eksempelvis er ved at opgive at få en strømpe på, opmuntrer vi dem og anerkender, at det er svært, samtidig med at vi roser dem for, at de udfordrer sig selv og bøvler med strømpen. Det er i bøvlet, vi lærer mest. Det giver både selvværd og selvtillid at blive mødt på denne måde. Vi bidrager til, at børnene udvikler deres engagement, når vi fx italesætter, at børnene er gode til at hjælpe hinanden eller opfordrer dem til at trøste hinanden. På den måde er vi med til at give børnene blik for egne og andres forskellige ressourcer og intentioner.

I planlagte aktiviteter:

Når vi laver styrede og planlagte aktiviteter, forsøger vi voksne at iagttage og følge det, som børnene bliver optagede af, og udvikle aktiviteterne ud fra dette. Et eksempel er vi er på jagt efter forårstegn udenfor, men ender med at finde en hel masse tennisbolde i et levende hegn, de er så spændende, lette at få øje på og sjove at kaste med. Vi samler mange og fortsætter ud på græsbanerne, hvor vi kan øve os i at kaste langt og sammen løbe afsted efter boldene igen. På den måde blev processen til noget andet, end hvad den voksne umiddelbart forestillede sig. Sådan sætter børnene deres aftryk i den sociale sammenhæng og inspirerer både hinanden og de voksne. Og forårstegnene fandt vi så senere på dagen.

I børneinitieret leg:

Vi lægger vægt på at indrette legemiljøer både ude og inde, som inviterer til, at børnene kan lege, eksperimentere og udforske på egen hånd. Derfor er så meget legetøj som muligt placeret i børnehøjde, så børnene selv kan gå i gang med det, de finder på og har lyst til. På samme måde understøtter vi voksne børnenes egne ideer og initiativer og er med til at guide og inspirere til, hvordan børnene kan lege i fællesskab med de andre børn. Vi voksne sidder ofte på gulvet og fungerer som en tryk base, som børnene kan gå til og fra i deres leg. Andre gange går vi foran i legen, fx i legekøkkenet på det lille værelse, hvor vi viser, hvordan vi kan dække bord eller røre i gryderne, da især de yngste vuggestuebørn har brug for, at den voksne går foran og udvider deres erfaringsverden. Efterhånden som børnene får flere legeerfaringer, tager de selv initiativ til lege. For at bevare børnenes engagement og fordybelse, afbryder vi ikke legen, medmindre det er vigtigt af hensyn til fællesskabet. Vi griber så vidt muligt børnenes spontane nysgerrighed, fx hvis de finder regnvand i små spande udenfor og kommer i leg med det. Her giver vi tid og rum til, at de kan lege med vandet på forskellige måder. Måske vi kan bruge pensler, så er der pludselig mulighed for både at "male" og rengøre legehuset. Måske bliver det til et projekt med vand over tid. Når et barn glædestrålende viser en regnorm frem i hånden og kravler på jorden for at finde dyr, kommer den voksne med ned i øjenhøjde med både barn og regnorm og viser begejstring med både stemme og gestik.

Social udvikling:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø for børnene i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer:

Dagens måltider er eksempler på rutinesituationer, hvor børnene bliver inddraget og har mulighed for at opleve, at de bidrager til et fællesskab. De kan fx hjælpe med at køre rullebordet med service ind på stuen og tilbage i køkkenet. På den måde giver vi børnene en oplevelse af at have betydning for fællesskabet omkring måltidet. Børnene har faste

spisegrupper, men ikke faste pladser ved bordet. De sætter sig spontant eller guides af os voksne til en, for dagen, "rigtig" plads for barnet. Således kan vi ved måltidet styrke relationer og børnenes sociale udvikling og her får de måske øje på sidemakkeren på en ny måde og der opstår en fælles oplevelse omkring måltidet, som kan være anderledes end i legesituationen.

Når vi holder fællessamling, er børnene igen med til at bestemme, hvor de vil sidde og hvilke sange, der skal synges, og hvilke elementer der skal med i sangen eller sanglegen. På den måde tilstræber vi at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der inddrager børnenes perspektiv, og hvor børnene øver sig i at kunne fastholde opmærksomheden og fordybe sig i et fællesskab. Vi præsenterer samtidig børnene for forskellighed og er med til at gøre dem opmærksomme og nysgerrige på egne og andres intentioner, præferencer mm.

De ældste vuggestuebørn, der ikke længere sover i barnevogne, sover i stedet på madrasser indenfor. Det tilstræbes, at disse børn oplever et fællesskab omkring putningen, som giver mulighed for at danne relationer og venskaber imellem børnene. Vi samler disse børn til læsning og hyggetid inden alle kommer på madrasserne. De kommer også ofte på badeværelset i små grupper, så de oplever at følges med nogen og at være fælles med de andre børn om det at skulle pusles og puttes.

I planlagte aktiviteter:

I Tumblehuset lægger vi særlig vægt det enkelte barns ret til at deltage i meningsfulde fællesskaber og mulighed for medbestemmelse. Derfor inddrager vi altid børnenes perspektiv i vores læringsprojekter. De fleste planlagte aktiviteter i vuggestuen foregår i små grupper. Det giver børnene en tryghed at være i kendte, mindre grupper med de samme børn og voksne, og det skaber et stærkt fællesskab mellem børnene. Vi oplever at der på den måde er ro og nærvær til, at alle tør deltage og tage imod udfordringer. De planlagte projekter tager altid udgangspunkt i børnene, hvilket gør aktiviteterne meningsfulde og vedkommende for gruppen. Med en legende tilgang er den voksne engageret og opmærksom undervejs i aktiviteterne. Det betyder, at vi kan vise vejen, men at vi også er klar på at gå en anden vej end planlagt, hvis det er det, børnene viser os. Når vi imødekommer børnenes små initiativer og lader dem få øje på hinandens måder at gøre ting på, skabes fællesskaber, som ofte også rækker ud over aktiviteterne.

I børneinitieret leg:

Vi har forskellige legemiljøer i vores lille hus, hvor børnene i mindre grupper kan lege mere eller mindre uforstyrret og vi bruger helt konkret at kunne lukke døren ind til et legerum, hvor en voksen leger med en gruppe børn, således at de skærmes fra andre aktiviteter og lyde. De to legerum er "kodet" til at sætte særlige lege i gang. Når vi f.eks. dækker op til kaffeselskab ved legekøkkenet i det lille legeværelse, inspirerer det ofte nogle af børnene til selv at lave mad og dække bord samt ikke mindst til at invitere andre med i legen for at "smage" på det, der bliver serveret osv. I den børneinitierede leg holder vi voksne os i

baggrunden, idet vi trods fysisk tilstedeværelse, undlader at have masser af mening eller mange ideer, men lader børnene lede og udvikle legen, så længe der ikke er brug for os. Når børnene beder om hjælp eller vi kan se, at der er behov for vores støtte for at styrke fællesskabet eller videreudvikle legen, træder vi til. Afhængig af børnenes alder stiller vi spørgsmål og er sammen med børnene nysgerrige på, hvordan legen kan bevæge sig videre, og hvordan børnene kan bruge egne og andres kompetencer, så alle kan være en del af gruppen og bidrage til fællesskabet. De vil således kunne spejle hvordan flere børns ideer og kreativitet kan være en styrke for legen.

Kommunikation og sprog:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø for børnene i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer:

Generelt er vi i Tumblehuset optaget af at italesætte børnenes intentioner og det, de gerne vil, samt i at opfordre børnene til at øve sig i at bruge og sige ord. De voksne hjælper også børnene med at forstå hinandens intentioner ved at "oversætte" deres fysiske kommunikation – eksempelvis kram, skub og ansigtsudtryk.

På badeværelset, når børnene eksempelvis skal puttes eller skiftes, er der tid til nærvær og kommunikation. Afhængig af børnenes alder benyttes de rolige stunder til at lege med ord og lyde. Den voksne sætter ord på, synger, triller og rimer sammen med barnet og lignende. På samme måde arbejder vi i garderoben på at sætte ord på, hvad vi og børnene gør, og på at have ro og tid til nærværende kommunikation med det enkelte barn. Også her hjælpes børnene med at forstå hinanden og vi oplever en gruppe børn, der er optaget af at forstå og hjælpe hinanden med for eksempel at få flyverdragten af. I forbindelse med måltiderne lægges der ligeledes meget vægt på at skabe en rolig og nærværende atmosfære, hvor vi taler med børnene, der typisk sidder i to mindre grupper sammen med os voksne. Vi taler bl.a. med børnene om, hvad der er på bordet og hvad vi spiser, da det for mange af børnene er godt at koble sproget med noget konkret og sanseligt.

Børnene, der sover inde, får ofte læst eller fortalt historier eller leger med rim og remser, både fælles inden puttetid og mens de puttes, hvor vi voksne synger, læser og hygger om dem og gerne har fysisk kontakt med de børn der har behov for det.

Planlagte aktiviteter:

I de planlagte aktiviteter kan børn og voksne kommunikere på mange måder for at spore sig ind på, hvad vi skal, hvad vi kan og hvad vi gør. Vi bruger ord, stiller nysgerrige spørgsmål, mærker, smager, synger og leger sammen med børnene. Vi laver ligeledes dokumentation til – og nogle gange sammen med – børnene, som de sammen kan pege på, blive mindet om og genopleve gennem samt begyndende kommunikere sammen om. Når vi holder samling,

synger vi, laver fagter, bevægelser og danse og vi kombinerer sprog, ord, bevægelser og genstande med relation til de valgte sange eller sanglege.

I børneinitieret leg:

Vi voksne hjælper børnene på vej ved at oversætte og benævne deres intentioner for de andre børn og udvide legen sprogligt ved at stille nysgerrige spørgsmål, fx: "du har fundet en pind – hvad kan du mon bruge den til?" eller "jeg kan se, du rykker ham i armen. Det kan han vist ikke lide. Hvad vil du gerne have ham til?" Vi sætter ord på børnenes handlinger samt alle de ting, de leger med og viser interesse for. Således træner vi at benævne både konkrete ting og handlinger men også børnenes indre sprog, ved at hjælpe ord for følelser på vej. Her er tid en vigtig faktor, idet de mindste børns responstid er længere end ofte vurderet. Ved at vente oplever vi, at børnene får rum, tid og mod til at kommunikere og respondere.

Krop, sanser og bevægelse:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø for børnene i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer: Børn oplever verden gennem deres krop og sanser, og det er af afgørende betydning for børnenes motoriske udvikling, at de oplever at blive stimuleret og motiveret motorisk og sanseligt allerede fra de er helt små. Derfor har vi i alle hverdagens rutinesituationer fokus på at lade børnene bevæge sig og bruge kroppen så meget som muligt. Børnene udvikler selvhjulpenhed og motorik, når vi støtter dem i at øve sig i færdigheder som at kravle og gå, at klatre op på stolen eller puslebordet selv og at tage tøj på og af. Vi gør os umage med at opmuntre barnet verbalt og kropsligt ved at vise vej, støtte, hjælpe i gang og opfordre til at børnenes får øje på hinandens behov for hjælp. Vi giver i løbet af dagen så meget tid og plads som muligt til, at børnene kan gøre tingene i deres eget tempo og at tingene tager den tid, de tager, fordi barnet øver sig i noget nyt. Samtidig har vi indrettet legemiljøer, der lægger op til, at børnene udforsker og bruger kroppen på forskellige måder, og hvor tingene er placeret i børnehøjde, så børnene selv kan gå i gang med det, de gerne vil. Særligt for de yngste kan det være både motiverende og udfordrende i sig selv at skulle trække eksempelvis en kurv med legoklodser eller en skuffe med dukketøj frem, hvis de vil bruge det. På badeværelset er der en trappe/skammel, så alle børn selv kan kravle op på puslebordet eller få vasket hænder.

I planlagte aktiviteter: I stort set alle de aktiviteter, vi laver med børnene, bruger vi kroppen og sanserne til at udforske, udtrykke os, eksperimentere og opleve sammen. Ofte er bevægelse og motorisk udvikling målet i sig selv, andre gange er kroppen midlet til at erfare og lære på andre områder. Vores pædagogiske læringsmiljø lægger op til nysgerrighed og

undren, og vi voksne udforsker krop og bevægelse sammen med børnene. Hos de børn, som ikke mestrer det talte sprog endnu, bruges krop, motorik og gestik i særlig høj grad til at undersøge, udtrykke sig og kommunikere. Eksempelvis elsker børnene at splatte og klatte med alt fra mad og vand til maling og mudder. Derfor lader vi i de styrede aktiviteter børnene lege og sanse med modellervoks, maling, lim og meget andet for at give dem forskellige sansestimuli og -erfaringer.

De voksne leger med og observerer, hvad børnene gør, hvilket ofte giver nye ideer til både børn og voksne. Den voksnes deltagelse sammen med børnene kan også være med til at skabe fællesskab, glæde og trygge rammer omkring en aktivitet, hvilket igen kan bidrage til, at de mere forsigtige børn får lyst til og mod på at være med og prøve nye ting. Vi bruger i dette arbejde egen ansigtsmimik og kropssprog til at motivere børnene og give dem mod på at deltage. Dette gør sig også gældende, når vi går i multisalen eller legerummet ovre i hallen og tumler. Vi positionerer os både foran, ved siden af og bag børnene, så de oplever sig set, opmuntret og inspireret til at afprøve nye bevægelser og udfordringer. Vores entusiasme og glæde smitter og bliver autentisk, når vi også er klar til at spejle tristhed og opgivenhed, når kroppen ikke vil som barnet vil.

Vi har fokus på at få øje på de børn, hvor grundmotorikken ikke er på plads eller alderssvarende eller som ikke selv opsøger nye motoriske oplevelser, så vi kan udfordre, motivere og stimulere dem gennem forskellige lege og aktiviteter.

I dokumentationen af vores projekter inddrager vi ofte forskellige medier og materialer, der kan lægge op til sanseoplevelser og fysiske aktiviteter. En video af en tur i skoven eller til hallen kan eksempelvis minde børnene om, hvordan de hoppede sammen på turen og give dem lyst til at gøre det igen.

I børneinitieret leg:

Både inde og ude har vi indrettet legemiljøer, der inviterer til at sanse og bevæge sig og som giver børnene lyst til og mod på at udforske og eksperimentere med krop, motorik og sanser. Vores store legeværelse er indrettet med skummåtter, klodser, minitrampolin og en skum-ruchebane med trapper og hele rummet lægger op til at man kan hoppe, kravle, danse, tumle, trille, bygge og rutsje mm. Der er også spejl på en af væggene, så børnene kan se sig selv deres bevægelser, mens de sanser. I hallens legerum er der et boldbassin, kravletrapper, en stor ruchebane samt en hule man kan kravle ind i eller op på. Her kan børnene også kravle, tumle og lege på andre måder end hjemme i huset. På legepladsen er der gynger og hængekøjer, som kan være med til at stimulere vestibulærsansen. Der er mange også muligheder for at bevæge kroppen på andre måder og for at øve sig. Børnene kan køre på scooter eller løbecykel, skubbe og trække dukkevogne og andre køretøjer. De kan kravle, rutsje, gå på line, vippe og balancere, løbe eller kravle hurtigt på græs og stier. De møder også mange forskellige sansestimuli blandt andet i form af forskellige planter, man kan dufte, mærke og måske smage på og forskellige teksturer, man kan røre ved,

eksempelvis sand, jord, græs, sten, grene, blade, fliser, træværk og meget andet. På legepladsen og når vi går ture i skoven, er børnene også ofte opmærksomme på lyde fra fugle, skraldebiler, flyvemaskiner og stemmer fra skolebørn, der kommer forbi.

Natur, udeliv og science:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø for børnene i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer:

Når børnene øver sig i nye færdigheder eller møder udfordringer i hverdagen, er vi optagede af at lade dem eksperimentere og afprøve forskellige løsninger selv. Vi er nysgerrige sammen med dem ved at stille spørgsmål, komme med forslag og vise dem, at man ikke behøver gøre tingene perfekt første gang. På den måde understøtter vi deres nysgerrighed og mod på at udforske og undersøge verden, herunder naturen og videnskabelige fænomener. I rutinesituationer giver vi derfor også så vidt muligt plads til en legende og eksperimenterende tilgang. Når børnene drikker vand, lader vi dem gerne plaske og lege lidt med vandet, også selv om det betyder, at de kan spilde og blive våde. På samme måde kan de undersøge maden ved bordet med både hænder og resten af kroppen, stoppe en leverpostejmad ned i glasset med vand, prøve at hælde vand op selv, selv om de endnu ikke har lært at stoppe i tide eller hjælpe med at dække bordet med tallerkener, glas og bestik. Her kan de lære om smag, konsistens og temperatur og få en begyndende forståelse for årsagssammenhæng, rum og tyngdekraft og deres egen krops indvirkning. Især de ældste børn kan også begynde at lege og eksperimentere med mængder og størrelser.

I planlagte aktiviteter:

Vi bruger udeliv og uderummet meget, både vores legeplads og naturen i lokalområdet. Vi tager tit på ture for at undersøge forskellige fænomener, blandt andet kan vi tage i skoven for at lede efter forårstegn eller lytte efter fugle og andre dyr i træerne og skovbunden. Vi kan også tage på stranden, hvor der er mange indtryk. Vinden blæser og vi kan høre bølgerne og røre ved både sand og vand, finde flotte sten, skaller og anderledes planter. Børnene er meget optagede af maskiner og når hallens pedeller har gang i både flismaskine og hækklipper, er vi på pletten. Vi snakker, lytter, kigger og prøver sammen at forstå, hvad de laver. Vi har klapvogne med plads til to børn i hver og flere børn kan slå bagpå og gå ved siden af. Sådan kan vi tage på længere ture og undersøge ting, der ikke er inden for gaaafstand for de helt korte vuggestueben. Undervejs lader vi meget gerne børnene gå, kravle og opleve selv. På den måde kan vi voksne nemmere følge i deres spor og være nysgerrige sammen med dem. Det betyder også, at turen indimellem tager en anden drejning end planlagt. Eksempelvis kan en tur i skoven for at lede efter vintergækker let blive til en tur op på jordbjerget, hvor man kan se helt til skolen og helt hjem i børnehaven.

En tur til boldbanerne kan på samme måde blive til en tur ud på stien for at hoppe i vandpytter eller samle sten og agern. Så kan den voksne vælge at gribe børnenes optagethed og undersøge stenene eller vandpytten sammen med dem. Næste gang, gruppen tager på tur, tager vi måske en spand med til at samle sten, agern eller mudder i, eller vi tager sko og støvler af for at kunne opleve vandpytten og grusstien med bare tæer.

I børneinitieret leg:

Vores legeplads og vores omgivende natur giver mulighed for at få mange forskelligartede erfaringer med naturfænomener. Der er skov, strand og eng helt tæt på så der er både høje træer, insekter og fugle, som giver børn og voksne mulighed for sammen at betragte og sansе vind, vejr og årstidernes skiften. På legepladsen møder børnene mange forskelligartede materialer og genstande. Der er både græs, sand, fliser, jord, barkflis, træterrasse, krydderurter, blomster og meget andet. Der kan også være vand og mudder, når det har regnet. Især for de yngste kan det være udfordrende og stimulerende at bevæge sig rundt på vores lille legeplads og sansе de forskellige typer af underlag og materialer. Små pinde, sten, sand og andre naturmaterialer kan inspirere til og inddrages i børnenes lege. På samme måde lægger pladsens små niveauforskelle op til at eksperimentere med forskellige måder at bevæge sig på. Både små og store børn kan trille, kravle eller gå ned af bakken og kravle op igen. Når det har regnet, er der måske glat. Måske kan bolde, legetøjsbiler eller scootere også trille ned ad bakken? Ved at lege og eksperimentere erfarer børnene blandt andet, hvordan forskellige genstande og materialer kan bruges på forskellige måder i forskellige sammenhænge.

Kultur, æstetik og fællesskab:

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø for børnene i Tumblehuset de pædagogiske mål:

I rutinesituationer:

I Tumblehuset lægger vi stor vægt på, at kulturen i huset og vores stærke fællesskab kommer til udtryk og understøttes i alt, vi gør. Det første, der møder børn og voksne om morgenen, er vores morgenbord med hygge, hjemlig stemning og duften af havregrød, friskbagte boller, gulerødder i kog på komfuret og måske lidt morgenmusik. Personalet sørger for en rolig stemning og børn, der har været afleveret lidt tid, går fra og kan tumle og lege i det store legerum, så der altid er en rolig og nærværende stemning i dagligstuen i afleveringstiden. Ved morgenbordet som i resten af dagens aktiviteter er der en uformel tone mellem personale, børn og forældre, og det er vigtigt for os at skabe et rum, hvor børn og voksne kan møde hinanden på tværs af alder og grupper. Vi er nysgerrige på forældre, søskende og selvfølgelig Tumblebørnene. På den måde lærer vi hinanden at kende, hvilket understøtter fællesskabet og styrker samarbejdet mellem personalet og forældrene. Når vi

spiser formiddagsmad, frokost og eftermiddagsmad, sørger vi for at dele børnene op i mindre grupper, så de bedre kan se og høre hinanden, og for at vi bedre kan nå alle børn og være nærværende. Det er nemmere at skabe fordybelse i en mindre gruppe, og det er med til at styrke fællesskabet mellem børn og voksne. Vi taler med børnene om, hvad de enkelte børn kan lide at spise eller måske har fået hjemme ved mor og far. Sådan får børnene nye indtryk og bliver opmærksomme på at vi alle er forskellige og synes noget forskelligt.

I planlagte aktiviteter:

Når vi arbejder med forskellige udtryksformer, er det vigtigt, at det foregår på barnets initiativ og præmisser. Også her følger vi børnenes spor og er sammen nysgerrige på, hvordan vi kan skabe, udforske materialer og være kreative. Ideer til aktiviteter kan udvikle sig undervejs. Vi tager ofte udgangspunkt i årstiderne, højtider, vejret og naturens gang og arbejder med farver, materialer og udtryk, der tager sit udspring netop heri. Således har børnene for eksempel trykket maling ud på udklippede pap-æg i plastikposer og ser de smukkeste farvekombinationer blive tryllet frem under deres små fingre. De færdige æg har pyntet vuggestuen og gjort den både levende, hyggelig og relevant for børnene. "Se hvad jeg har lavet!"

I børneinitieret leg:

Tumlehuset er indrettet med forskellige rum, der inviterer til forskellige lege og aktiviteter. Vi har fokus på det æstetiske aspekt af indretningen, rummene skal være stemningsfulde og hyggelige. Derfor har vores "hus-kunstner" malet skønne figurer og dyr på væggene, så børnene inspireres, forundes og deres nysgerrighed bliver vagt. Arbejdet med at indrette rummene er en proces, hvor funktionalitet og atmosfære skal forenes. Hvis noget er i stykker, får vi det repareret eller skiftet ud, for at indretningen skal være inspirerende og indbyde til leg. Legetøjet er i børnehøjde, så børnene selv kan gå i gang med en leg. Vores indretning både inde og ude giver mulighed for både vilde og stille lege og for at fordybe sig i en aktivitet i fred og ro. Mange steder i vuggestuen indbyder indretningen til aktiviteter, børn og voksne kan være fælles om. Børnene kan selv tage initiativ til lege, og de voksne byder ind med ideer og støtte, hvis legen går i stå, eller der opstår uenigheder.

Evalueringskultur og dokumentation:

Sådan arbejder vi i Tumlehuset med at skabe en evalueringskultur:

Vi arbejder målrettet med det, børnene er optagede af, men også med det vi voksne tænker, børnegruppen har brug for at udvikle. Vi bruger hinandens og vores egen nysgerrighed til at stille spørgsmål ind i praksis og vores børnemiljøer, og til at få øje på hvor den afspejler og understøtter vores arbejde med læreplanstemaerne. På p-møderne runder

vi nogle gange om året vores fysiske miljøer, hvorved vi får nye ideer og bevarer opmærksomheden på, om rummene giver de muligheder, vi gerne vil have dem til. På p-møderne fortæller vi ligeledes hinanden om ideer til projekter, som har brug for nye ideer og inputs. Her bidrager vi alle ved at spørge ind til hinandens måder, tanker og erfaringer, og møderne er med til at skabe udvikling – det kan også være gennem litteratur eller opgaver, som vores kollega har med hjem fra skolen. Nye perspektiver eller teorier, der kan skabe forundring, udvikling og diskussion. Vi bruger Smtte-modellen, når vi skal udvikle på det enkelte barns læring, eksempelvis i arbejdet med handlingsplaner. Har vi fx et mål omkring selvhjulpenhed, kan vi ved hjælp af skriftlighed, videodokumentation, billeder og lign. sammenligne, hvad børnene kan i starten og i slutningen af projektet.

Sådan arbejder vi med dokumentation: Vi dokumenterer løbende vores aktiviteter og arbejdet med børnegruppen både digitalt og analogt (fx på plancher sat op på væggen og som opslag på facebook-gruppen til forældrene. Dokumentationen tager udgangspunkt i børnenes spor sammenholdt med de voksnes perspektiv/mål. Dokumentationen er målrettet børnegruppen og forældrene. Dokumentationen bidrager til kendskab til, forståelse for og inddragelse i hinandens verdner, hvilket vil sige, at der skabes en sammenhæng mellem hjem og institution.

Inddragelse af lokalsamfundet:

Sådan inddrager vi i Tumblehuset lokalsamfundet i arbejdet med at etablere et pædagogisk læringsmiljø:

Vi bruger hallen, børnehuset, fodboldbanerne, skolen, højskolen, skoven, stranden, havnen og mange af de andre muligheder, det lille lokalsamfund byder på. Alt dette tænkes ind, når vi skal åbne op og arbejde med børnenes identitet i det samfund og den by, de er medborgere i. Vores hus ligger i tilknytning med hallen og vi oplever dagligt det knudepunkt denne er for unge, gamle, børnefamilier og idrætsbekendskaber og det bliver naturligt for børnene at færdes her og opleve sig inkluderet i lokalsamfundet på tværs af alder og interesser.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:

Sådan arbejder vi med det fysiske børnemiljø:

Vi arbejder meget med børnenes mange sansninger, fordi særlig de mindste børn lærer sanseligt på mange forskellige måder. Dette afspejler sig for eksempel, når vi går på tur. Vi ser og lytter til alt vi kommer forbi. Vi mærker underlaget, finder og samler ting, mærker på deres tekstur. Vi mærker vejret og får erfaringer med at blive varm, kold, våd og meget tørstig efter en lang tur. Måske smager og dufter vi ting undervejs og vi tager det hele ind ved også at benævne oplevelserne for børnene.

Sådan arbejder vi med det psykiske børnemiljø:

Balancen mellem fællesskabet og det at se det enkelte barn har stor betydning for pædagogernes handlinger. Vi er optagede af at have en anerkendende tilgang og af, at vi, der er omkring barnet, tilpasser sig barnet og børnegruppens behov - ikke omvendt. Det betyder, at det børnene, er optagede af (børnenes spor) er der, hvor en del læring foregår. Vi tror på, at den bedste læring sker gennem leg og lysten til at lære. For at kunne skabe det bedst mulige børnemiljø, må vi være spontane og lytte til børnenes intentioner. Vi er opmuntrende og giver børnene masser af varme knus, anerkendende smil og tryghed på deres vej til at kunne og turde udforske selv. Børnenes psykiske børnemiljø understøttes ligeledes af vores struktur med mindre grupper, hvor vi rammer børnenes behov, relationer, udviklingstrin og interesser bedst muligt. Vi er åbne omkring, når et barn har det svært og snakker sammen om hvordan vi kan hjælpe hinanden. Dialogen med forældrene og det at kunne hjælpe hinanden på tværs af forældregruppen har stor betydning for det psykiske børnemiljø. !!!!! (har/ skal vi have nogle fælles arrangementer, skal vi skrives ind her) Det er familien, der starter hos os, og ikke bare barnet. Det betyder, at vi alle bliver en del af hinandens virkelighed, og man byder ind med det, man kan.

Sådan arbejder vi med det æstetiske børnemiljø:

Vi har fokus på at have legetøj som er meningsfuldt, og når noget er itu eller ser meget brugt ud, repareres det eller smides ud. Det vi har skal have værdi/betydning og skal se ordentligt ud. Dette er en ved varende proces. Desuden gør vi vores forskellige rum indbydende for børnene ved, med udsmykning, inventar og legetøj, at invitere dem til leg. Vi stiler efter en omfavnende, hyggelig og levende atmosfære.

Tumlehuset skal være et rart og personligt sted at komme, hvor der er god stemning og et varmt og kreativt børnemiljø. Man skal kunne se, at børn og voksne tillægger rummene og tingene værdi, og at der er plads til forandringer og til at eksperimentere.